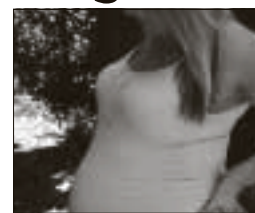

Mari Skurdal (nyhetssjef) | Åse Brandvold | Alf Skjeseth
Magnhild Folkvord | Pål Hellesnes

NYHETER

Vurderer fengsel for dømte gravide

SONING: Justisdepartementet ber flere høringsinstanser vurdere om straffedømte kvinner fortsatt skal få utsatt fengselsstraffen dersom de er gravide. «Departementet er noe i tvil om dette er en hensiktsmessig regel, eller om den bør mykes opp. Spesielt ved korte fengselsstraffer kan det være fornuftig å bli ferdig med straffullbyrdsen før barnet blir født. Erfaringen viser at mange har problemer med å fullbyrde dommer etter at barnet er født,» skriver departementet og peker på at noen kvinner har aleneomsorg for barnet. Om problemer oppstår ved straffgjennomføringen, mener de straffavbrudd kan innvilges.

©NTB

VARMT: Varmerekordene fra 1900-tallet kan bli gjennomsnittstemperaturen i framtida. Global oppvarming truer matsikkerheten, tror forskere.

Nye varmerekor

KLIMA

Av Erik Martiniussen

I 1972 kollapset matvareproduksjonen i det tidligere Sovjetunionen. Årsaken var ekstreme sommertemperaturer som tok knekken på store avlinger i Ukraina og Russland. Med hungersnøden fra

1920-tallet hengende over seg som et spøkelse gikk sovjetleiderne til et dramatisk skritt. De la stolthet til side og gikk til innkjøp av store mengder mat på det internasjonale markedet.

Varmere i Frankrike

Slik fikk tørken i Ukraina konsekvenser for matvareprisen over hele verden. Prisen på hvete ble mer en tredoblet, og flere utviklingsland, som fryktet politisk ustabilitet,

forbød nærmest eksport av mat.

Nå mener klimaforskere at den ekstreme temperaturøkningen i Ukraina i 1972 kan ha vært et av de første tegnene på den globale oppvarmingen. Og skal vi tro framskrivningene, vil de meste ekstreme varmerekorde fra 1900-tallet være det som blir normalen i slutten av dette århundre.

Sommeren 2003 slo hettebølgen til igjen. Denne gan-

gen var det Vest-Europa som ble rammet. Manglende nedbør, kombinert med vedvarende temperaturer på over 40 grader, førte til over 50.000 dødsfall.

Mindre mat

Rekordhøye temperaturer slo også ut avlinger av hvete, mais, frukt og vin. I Italia og Frankrike sank hveteproduksjonen med 25 prosent, og maisproduksjonen med over 30 prosent, sammenliknet med året før.

En av forskerne som nå advarer mot en raskere global oppvarming, er doktor Rosamond L. Naylor ved Stanford Universitetet i California. Hun er leder for universitetets program på matsikkerhet og miljø, og har publisert en rekke vitenskapelige artikler om temaet.

I en artikkel publisert i anerkjente Science Magazine tidligere i år, fastslår Naylor at de varmeste somrene gjennom forrige århundre kan bli normalen i tropiske og subtropiske strøk i slutten av dette århundret. Konsekvensen vil være katastrofal for matvareproduksjonen:

«Om stigende sesongtemperatur i slutten av de 21. århundre forblir vedvarende høy, og dramatisk overstiger de varmeste temperaturrekordene i store deler av verden [...] da vil den globale matvaresikkerheten være svært truet,» skriver Naylor i artikkelen, som er publisert sammen med professor David S. Battisti ved Universitetet i Washington.

Tørke i Sør-Europa

Spesielt utsatt er et belte av land i de tempererte sonene nord og sør for ekvator. Ifølge FN's klimapanel dreier det seg om Sør-Europa, det nordlige Afrika, Midtøsten, Mexico, Australia og deler av Sør Amerika.

– Disse områdene vil oppleve gradvis redusert nedbør. Dette vil igjen kunne slå inn på vannsituasjonen og sannsynligvis matvareproduksjonen, sier Helge

FAKTA

Klima og mat:

■ Global oppvarming kan ha store konsekvenser for matvaresikkerheten.

■ Ifølge FN's klimapanel vil land som Spania, Portugal og Hellas være ekstremt utsatt for varme og tørke.

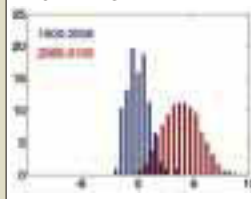
■ Forskerne David S. Battisti og Rosamond L. Naylor mener tropiske og subtropiske strøk vil oppleve sommerlige gjennomsnittstemperaturer som slår alle varmerekorde de siste hundre år.

■ Sommerhalvåret er definert som månedene juni, juli og august.

Klassekampen onsdag 25. november

Frankrike

Blå stolper viser gjennomsnittstemperatur for månedene juni, juli og august (1900-2006). Røde stolper viser beregnede temperaturer for 2090. Gjennomsnittstemperaturen i 2090 vil ifølge modellen ligge 3,7 grader over, og det er en liten sannsynlighet for at den kan bli 9,8 grader høyere.

Drange ved Bjerkenessenteret for klimaforskning i Bergen. Han har vært med på å bidra til klimapanelets rapporter, og er professor i oseanografi.

Men Naylor og Battisti mener de kan påvise at utviklingen går raskere enn det klimapanelet har tatt høyde for. De mener middeltemperaturen i slutten av dette århundret, i tropiske og subtropiske strøk, vil overstige de mest ekstreme temperaturrekordene i perio-

Rosamond L. Naylor

UNIVERSITETET
I OSLO

ETIKKPROGRAMMET

Etikk og Samfunn 2009

Ytringsfrihetens betydning for demokrati

Litteraturhuset i Oslo, Wergelandsveien 29

TIRSDAG 1. DESEMBER 1700-2000: PANELDISKUSJON

Åpning ved Carola Freiin von Villiez, Etikkprogrammet

Innledninger ved:

JAN FRIDTHJOF BERTN Universitetet i Bergen: Ytringsfriheten som samfunnsinstitusjon – Noen juridiske utgangspunkter. **CHRISTIAN BORCH** NRK: Sannhetens kår under neokapitalismen. **HELGE RØNNING** Universitetet i Oslo: Ytringsfrihet som universell rettighet. **SUNE LÆGAARD** Universitetet i København: Danmark efter Muhammedtegnningene. **MICHELLE TISDEL** Nasjonalbiblioteket, Beacon for the Freedom of Expression: Bibliotekets politiske engasjement. **RAINØ MALNES** Universitetet i Oslo: Ytringsfrihet vs. ansvar for ytringer.

Moderator: Anna Maria C. Lundberg, Norsk institutt for menneskerettigheter

Åpent for alle interesserte. Ingen påmelding

ONSDAG 2. DESEMBER 0930-1745: KONFERANSE

Innlegg ved:

ODD ARVID STORSVEEN Universitetet i Oslo: Fra trykkefrihet til ytringsfrihet – En historisk komparasjon. **RAGNVALD KALLEBERG** Universitetet i Oslo: Vitenskapelig ytringskultur og opplyst offentlig ordskifte. **ANDERS MOLANDER** Høgskolen i Oslo: Diskursiv rasjonalitet og negativ frihet. **SUNE LÆGAARD** Universitetet i København: Ytringsfrihet, multikulturalisme og "særkrav". **JAN FRIDTHJOF BERTN** Universitetet i Bergen: Rosens navn - Ytrings- og informasjonsfriheten under press. **HENRIETTE SINDING AASEN** Universitetet i Bergen: Ytringsfriheten og dens nære slektninger.

Moderator: Carola Freiin von Villiez, Etikkprogrammet

Enkel lunsj. Middag kl 1800. Ingen konferanseavgift

Påmelding 2. desember: etikprogrammet@ifikk.uio.no (gi beskjed om påmeldingen inkluderer middag).

Mer informasjon: <http://www.etikkprogrammet.uio.no/>

Vil ha influensastudie

SVINEINFLUENSA: Folkehelseinstituttet ønsker å studere alle gravide for å se om svineinfluensaen eller vaksinen har innvirkning på fosteret. – Vi som institusjon har en forpliktelse til å drive helseovervåking for å få så mye kunnskap som mulig om konsekvensen av pandemien, sier divisjonsdirektør i Folkehelseinstituttet **Per Magnus**.

©NTB

Blodprøve kan varsle hjertesvikt

VERDT Å VITE

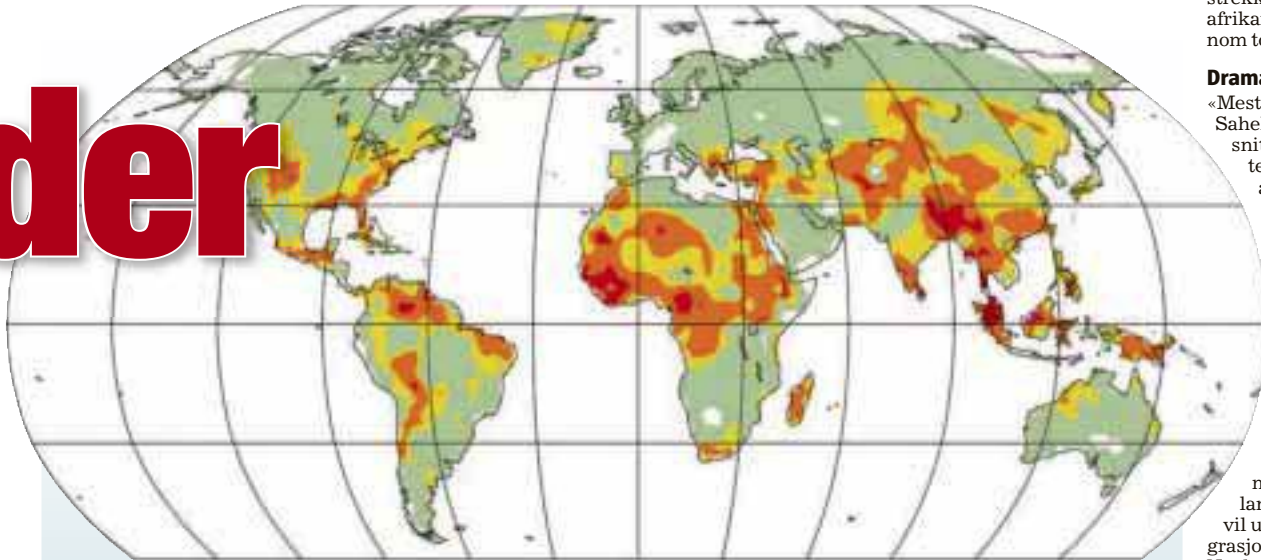
GENNOMBRUDD: Det kan nå bli lettere å forutsi risikoen en person har for å få hjertesvikt. Alt som skal til, er en blodprøve. Professor i hjertemedisin ved Universitetet i Oslo og Akershus Universitetssykehus, Torbjørn Omland, har ledet samarbeidsprosjektet med amerikanske, kanadiske og norske forskere. Ved bruk av en ny blodprøve har de klart å identifisere hjerteinfarktstoffet Troponin T i blodet hos 97 prosent av de undersøkte personene.

©NTB

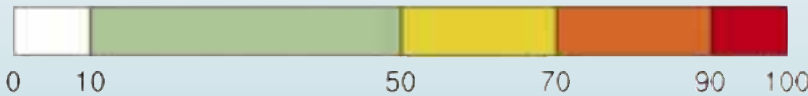

Somrene 2040-2060: Sannsynlighet for at temperaturen vil overstige høyeste registrerte temperatur fra perioden 1900-2006

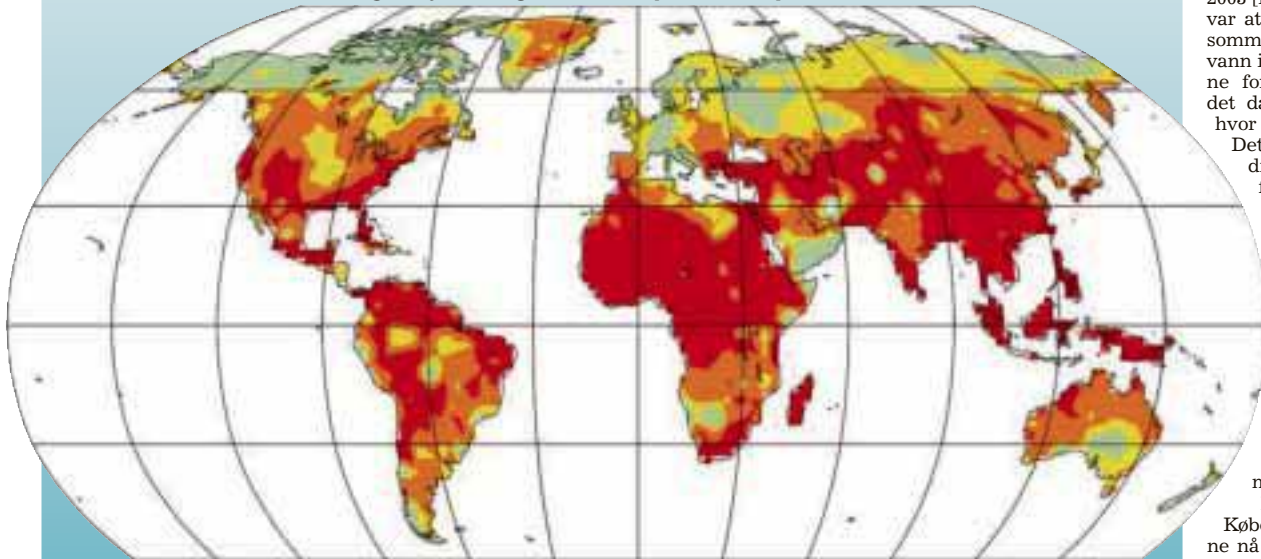
der

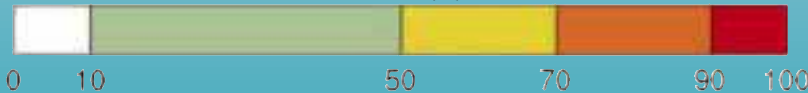
Prosent (%)

Somrene 2080-2100: Sannsynlighet for at temperaturen vil overstige høyeste registrerte temperatur fra perioden 1900-2006

Prosent (%)

VARMT: Figuren viser sannsynlighet (i prosent) for at framtidig, sommerlig gjennomsnittstemperatur vil overskride varmerekorde (1900-2006). Figur A viser sannsynlighet for 2050, Figur B for 2090. Det er 90 prosent sannsynlig med gjennomsnittstemperatur over varmerekorde i soner markert med rødt. Kilde: Battisti, D. S., og Naylor, R. L. (2009).

strekker seg tvers over det afrikanske kontinent, gjennom tolv ulike land.

Dramatisk for Afrika

«Mest bekymringsfullt for Sahel er at den gjennomsnittlige, økende sesongtemperaturen i slutten av dette århundret, og kanskje enda tidligere for deler av regionen, er ventet å overskride varmerekorde observert de siste hundre år,» skriver forskerne. «Varmen vil gjøre befolkningen i området langt mer sårbar for fattighedsrelatert og sultrelatert død, og vil sannsynligvis drive mange mennesker ut av landbruket, noe som igjen vil utvide flyktninge- og migrasjonsproblemene,» skriver Naylor og Battisti.

Drange er delvis enig med de to amerikanske forskerne. Han viser til at spesielt vannsituasjonen vil bli vanskelig i mange regioner:

- Jeg tror dette med vannmangel vil slå inn, sier han.

- Så lenge jordsmonnet har fuktighet i seg, kan temperaturen holdes nede ved at vannet fordamper. Utfordringen i 2003 [i Frankrike, journ.anm.] var at det var en veldig tørr sommer, og at det ikke var noe vann i jordsmonnet som kunne fordampe. Dermed gikk det dag etter dag etter dag hvor det ble stadig varmere.

Det er det man forventer i disse beltene nord og sør for ekvator, og derfor snakker man om permanent tørke sommerstid, forklarer Drange.

I Sahel vil sommertemperaturene ifølge Naylor og Battisti kunne øke med fem til seks grader. I et område som allerede har en sommerlig middeltemperatur på 42 grader, er det dramatisk.

Foran klimatoppmøtet i København sikter politikere nå mot å stanse utslippet av klimagasser, slik at gjennomsnittstemperaturen på jorda ikke øker mer enn to grader. Det mener Drange er fornuftig:

- Togradersmålet vil ikke garantere at slike dramatiske endringer ikke skjer, men det er nok et fornuftig klimamål, sier han.

- Vi må i hvert fall unngå tre graders oppvarming. Med tre grader er det nok så godt belegg på at man vil få uopprettelige endringer, sier han.

erik.martinlussen@klassekampen.no

den 1900-2006, med 90 prosent sannsynlighet.

«En økende sesongbasert

temperaturvekst kan ha dramatiske konsekvenser for landbruket og matsikkerhe-

ten,» skriver de to. I tillegg til Ukraina og deler av Sør-Europa er de to forskerne spesielt

opptatt av de store steppesområdene sør for Sahara. Dette området, som kalles for Sahel,